

การประยุกต์ใช้ระบบบัญชีด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการผักบ้านโนนเขวา
ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

APPLICATION OF AN ACCOUNTING SYSTEM WITH PARTICIPATION PROCESS IN
THE BAAN NON KHWAO VEGETABLE PROJECT AT
DON HUN, MUANG, KHONKAEN PROVINCE.

เมชยา ท่าพิมาย¹

¹ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Maychaya Tapimai¹

¹Faculty of Management Science Loei Rajabhat University

(Received: June 2, 2022; Revised: October 5, 2022; Accepted: December 16, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมในการทำบัญชีของสมาชิกโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) พัฒนาระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) ประเมินผลระบบบัญชีที่พัฒนาเพื่อใช้ในโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือในการวิจัยใช้ แบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มที่มาจากกรรมการที่ปฏิบัติงานในโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ประธาน รองประธาน กรรมการ ผู้ตรวจกลุ่ม และสมาชิกผลการศึกษาพบว่า โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระบบบัญชีที่ยังไม่ชัดเจน ยังขาดกระบวนการในระบบการขายเป็นเงินสดและเงินเชื่อ ระบบบัญชีซื้อเป็นเงินสดและเงินเชื่อ พร้อมด้วยระบบบัญชีจ่ายเงิน และระบบบัญชีรับเงิน ด้านผู้วิจัยมีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดจากสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการออกแบบระบบบัญชี 4 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบบัญชีซื้อ 2) ระบบบัญชีขาย 3) ระบบบัญชีรับเงิน และ 4) ระบบบัญชีจ่ายเงิน โดยทำการออกแบบผังบัญชีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้อง สมุดบัญชีที่ใช้ งบการเงินที่จำเป็นจะต้องมี การสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานฐานะทางการเงินที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนและตัดสินใจให้กับผู้บริหาร นอกจากนั้นแล้วสามารถนำระบบบัญชีที่พัฒนามาใช้ปฏิบัติภายในกลุ่ม ทำให้โครงการมีระบบการทำงานที่ชัดเจนและมีเอกสารสำคัญทางการบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ทราบถึงระบบทางเดินเอกสาร มีผังบัญชีที่สามารถบอกรหัสกับรายการบัญชี ทำให้สามารถนำไปบันทึกและค้นหาในระบบคอมพิวเตอร์ได้ง่ายขึ้น มีการบันทึกบัญชี ที่มีความน่าเชื่อถือ บันทึกรายการได้ครบทุกรายการ เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ ทันเวลา มีรายงานทางการเงินตามแบบมาตรฐาน

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้ ระบบบัญชี กระบวนการมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the current condition of an accounting project of members of Baan Non Khwao Vegetable Project at Don Hun, Muang, Khonkaen Province 2) to develop an appropriate accounting system 3) to evaluate the accounting system developed for use in the project of vegetable Baan Non Khwao, at Don Hun, Muang, Khonkaen Province. The tools used were interviews and group discussion. The sample group of 12 people were obtained from the committees working in Pak Baan Non Khwao project, at Don Hun, Muang, Khonkaen Province by purposive sampling method including chairman, vice chairman, group inspector and general members. The result shown that the results according Pak Baan Non Khwao project: There were no processes in the sales system for cash and credit, purchase system for cash and credit and payment system. The researcher had a meeting to brainstorm ideas from members to participate for designing 4) accounting systems as follows 1) Purchasing accounting system, 2) Sales accounting system 3) Cash receipt system and 4) Payment system by designing a chart of accounts related accounting books that use, the financial position statements required to have a summary of the results of operations and financial reports that can be used for the benefit of management planning and decision making. Apart from that it can apply to the group to make the system clear with important accounting documents as evidence and can be traced for the code to the list of accounts to keep in computer to make it easy to search. The accounting system are reliable, corrective, verifiable, timely and there is a standard of financial report.

Keywords: application, accounting system, participation process.

บทนำ

เกษตรกรรมเป็นอาชีพหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย ธุรกิจการเกษตรในปัจจุบันมีมากมาย หลากหลายรูปแบบ เป็นระบบธุรกิจภายในประเทศและทุกการส่งออกต่างประเทศ รวมทั้งการนำเข้ามาในประเทศ เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงไก่ เลี้ยงวัว การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และการส่งออกแผ่นยางพารา เป็นต้น รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของเศรษฐกิจมากขึ้นและจัดให้กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดูแล ซึ่งจะมีหน่วยงานในส่วนต่าง ๆ ของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะรับผิดชอบและกำกับดูแล เพื่อให้งานด้านบัญชีมีแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นมาตรฐานเดียวกันและมีระเบียบแบบแผนที่ดี มีคุณภาพของการทำงานที่น่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับต่อหน่วยงานอื่นได้ โดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดทำขั้นตอนในการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตามมาตรา 34 (วรรคแรก) ของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ในปัจจุบัน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 57

การบัญชีเกษตรกรรมยังคงเป็นเพียง (ร่าง) การจัดทำบัญชี จึงถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ประกอบการ โดยเฉพาะธุรกิจแบบครัวเรือนเกษตร เพราะหากธุรกิจมีระบบบัญชีที่ดี จะเป็น

เครื่องมือที่ผู้บริหารใช้ในการควบคุมการดำเนินงานธุรกิจให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบบัญชีที่ดีเพื่อใช้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในด้านการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมการดำเนินงาน และการประเมินผล ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ธุรกิจสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจได้ (สุขเกษม ลางกุลเสน, 2553) เนื่องจากการทำบัญชีจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถใช้ในการวิเคราะห์การปฏิบัติงาน โดยนำข้อมูลเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของรายงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยให้ ผู้บริหารสามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยในการบอกเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตได้อย่างมีทิศทาง และทำให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น สามารถนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะทำให้ทราบจำนวนต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และสามารถคำนวณต้นทุนของสินค้าและบริการของกิจการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจกำหนดราคาสินค้า หรือบริการของธุรกิจ ช่วยในการควบคุมต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามประมาณการที่ได้กำหนดไว้ และสามารถนำไปวิเคราะห์ ปรับปรุงรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก รวมถึงช่วยในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่ กิจการมีอยู่ นอกจากนี้การบันทึกบัญชีจะทำให้สามารถตรวจสอบหาหลักฐานในการเบิกจ่ายแต่ละครั้งได้

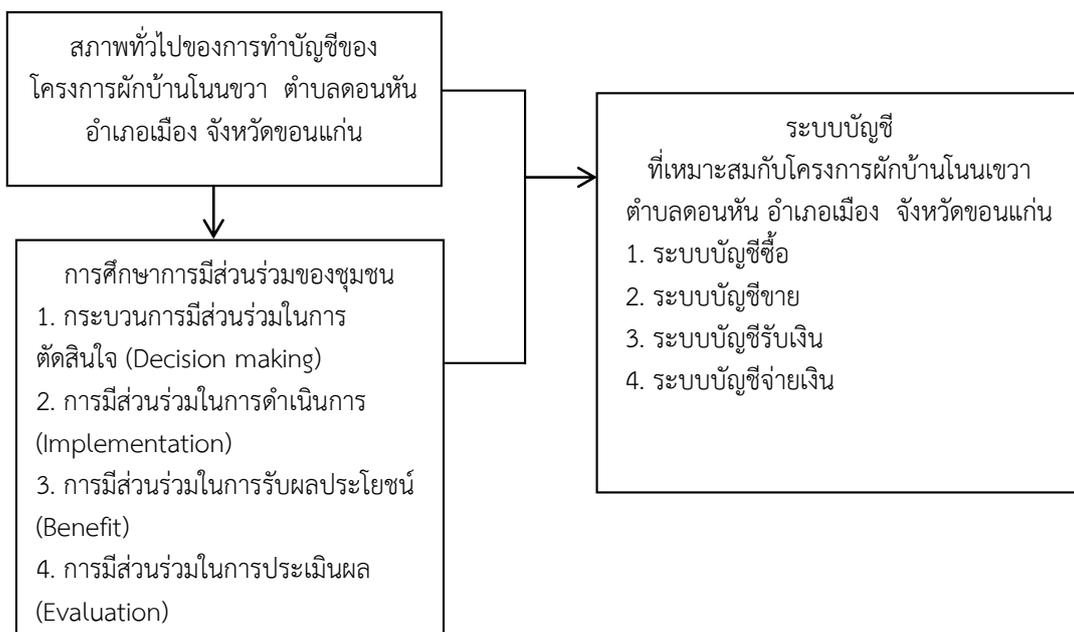
กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านโนนเขวา ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “กลุ่มเกษตรกร” ที่ตั้งสำนักงาน เลขที่ 50 หมู่ 3 ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ท้องที่ดำเนินงานบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรอาจย้ายที่ตั้งสำนักงานได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร โดยแจ้งให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบและให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกรเดิม และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการประชุมใหญ่คราวต่อไปด้วยจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ผู้มีอาชีพเกษตรกรรมดำเนินกิจการร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และช่วยเหลือส่วนรวม มีผู้ร่วมกลุ่ม ปัจจุบันทั้งหมด 220 ครอบครัว โดยทุกครัวเรือนภายในกลุ่มมีการปลูกผักเช่น ผักคะน้า ผักสลัด ผักหอม ผักบุ้ง ฯลฯ ภายใต้ “โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งมีคณะกรรมการส่วนกลางเป็นผู้รวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดการขาย หรือแปรรูปออกขาย หรือซื้อผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากบุคคลอื่นมาจัดการหรือแปรรูปออกขายเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ รวมถึงมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชี ตามข้อบังคับของโครงการผักบ้านโนนเขวา ว่าด้วยเรื่องการรับเงิน จ่ายเงิน และการทำบัญชี ซึ่งเป็นการทำบัญชีแบบภาพรวมไม่ได้แยกเป็นส่วน รายได้ หรือค่าใช้จ่ายเป็นรายบุคคลของสมาชิกทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่ได้ทราบและไม่มีระบบการทำบัญชีเป็นของตนเองทำให้ไม่สามารถวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมเงินหรือการชำระหนี้สินภายในครัวเรือนได้ (กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านโนนเขวา, 2560) ผู้วิจัยมองว่าหากสมาชิกภายในโครงการผักบ้านโนนเขวาได้มีส่วนร่วมต่อการนำระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้ภายในกลุ่มของตนเองจะทำให้ทราบถึงต้นทุนและรายได้หลังหักค่าใช้จ่าย รวมถึงสามารถวางแผนการใช้จ่าย โดยให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และช่วยกันพัฒนาระบบบัญชีให้เหมาะสมกับกลุ่มเกษตรกรทำสวน ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้ระบบบัญชีด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเมื่องานวิจัยสิ้นสุดลงจะทำให้การวางแผน

ระบบบัญชีประสบความสำเร็จ มีมาตรฐาน และสามารถนำระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกันมาใช้ปฏิบัติภายในกลุ่ม ทำให้มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนมีเอกสารสำคัญทางการบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี มีระบบทางเดินเอกสารมีผังบัญชีที่สามารถบอกรหัสกับรายการบัญชี มีรายงานทางการเงินที่มีรูปแบบมาตรฐาน เนื่องจากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับเป้าหมาย ประโยชน์ของการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ได้แก่ การเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่าย การสร้างฉันทามติ ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการเพิ่มทุนทางสังคมและช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น (Active Citizenship) การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สถาบันต่าง ๆ จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมการทำบัญชีของสมาชิกโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อประเมินผลระบบบัญชีที่พัฒนาเพื่อใช้ในโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกของโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 220 ราย ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมปลูกผักภายใต้โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนกรรมการปฏิบัติงานของโครงการผักบ้านโนนเขวา จำนวน 12 คน ผู้ที่เป็นสมาชิกที่ปฏิบัติงานในกระบวนการที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชีและใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ประธาน รองประธาน กรรมการ ผู้ตรวจกลุ่ม และสมาชิกของโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบริบท สภาพปัจจุบันของระบบบัญชีในทุกด้าน ปัญหาในระบบบัญชีและกระบวนการที่มีระบบบัญชีที่มีอยู่ในกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และแบบสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบบัญชีที่มีการดำเนินงานกับสมาชิกกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการบัญชีที่มีต่อระบบบัญชีจากการมีส่วนร่วม โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการบัญชีที่มีต่อระบบบัญชีจากการมีส่วนร่วม โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

3.1.1 ขั้นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารพร้อมลงพื้นที่

3.1.1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับการวางระบบบัญชี การบัญชีเบื้องต้น และรายงานการวิจัยเกี่ยวกับบัญชีเกษตรกร ร่างมาตรฐานการบัญชีเกษตรกร

3.1.1.2 ลงพื้นที่เพื่อขอรับข้อมูลโดยให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการจัดการภายในกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่นเพื่อศึกษาบริบทของกลุ่มโครงการ

3.1.1.3 ประสานงานเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินโครงการวิจัย และนัดหมายการลงพื้นที่กับผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.1.1.4 ประสานนักวิจัยพื้นที่เพื่อเตรียมการลงพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำชุมชน พัฒนาชุมชนอำเภอเมือง เกษตรอำเภอ

3.1.2 ขั้นตอนการ

3.1.2.1 สัมภาษณ์ (Interview) สมาชิกกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับบริบท สภาพปัจจุบันของระบบบัญชีในด้านปัญหาในระบบบัญชีและกระบวนการที่มีระบบบัญชีที่มีอยู่ในกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

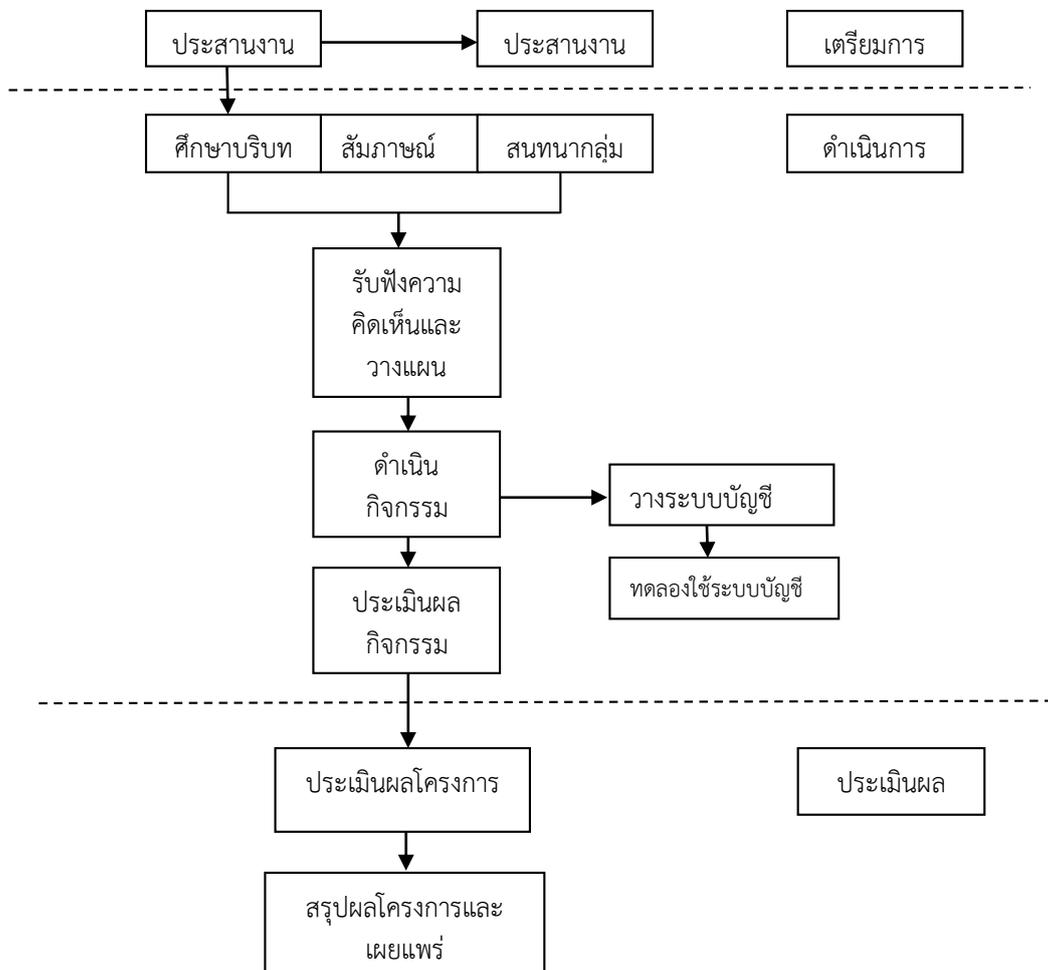
3.1.2.2 สนทนากลุ่ม (Focus group discussion) สมาชิกกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับระบบบัญชีที่มีระบบบัญชีและปัญหาในระบบบัญชีที่มีอยู่ในกลุ่มโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.1.3 ขั้นตอนการประเมินผล

3.1.3.1 ประเมินผลโครงการ

3.1.3.2 เผยแพร่ผลงานวิจัย

ทั้งนี้ สามารถนำเสนอวิธีการดำเนินการ / กิจกรรมได้ตามภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แสดงวิธีการดำเนินการ/กิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในลักษณะการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

4.2 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window

ผลการวิจัย

ศึกษาสภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมในการทำบัญชีของสมาชิกโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ด้านการขาย มีการขายผักที่ปลูกจากสมาชิกส่งให้โครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นส่วนกลางเพื่อขายต่อให้กับห้างสรรพสินค้าโลตัส และสมาชิกบางท่านที่ยังมีผักในแปลงส่งโครงการไม่ทันก็จะนำไปขายกับตัวแทนมารับของตลาดศรีเมืองทองและตลาดชุมชน ส่วนใหญ่จะขายผักทั้งเป็นเงินสดและเงินเชื่อ โดยส่วนใหญ่ถ้าขายให้โลตัสจะเป็นเงินเชื่อ 10-15 วัน จะได้รับเงิน มีเอกสารเกี่ยวกับการขายจำนวน 2 ฉบับ คือ ใบส่งของ และบิลเงินสด และบันทึกการขายรายบัญชีในสมุดบัญชีรายรับเงิน มีการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อให้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้ทราบ

ด้านการซื้อ การซื้อของสมาชิกจะมาซื้อเมล็ดผักและปุ๋ย อุปกรณ์ในการปลูกผัก กับโครงการส่วนใหญ่จะจ่ายเงินเป็นเงินสดและเงินเชื่อ และมีระบบการซื้อของเพื่อมาขายให้กับสมาชิก มีเอกสารเป็นหลักฐานเมื่อมีการซื้อของคือ ใบเสร็จรับเงิน จดบันทึกหากมีสมาชิกซื้อเป็นเงินเชื่อและบันทึกการขายรายบัญชีในสมุดบัญชีรายจ่ายเงิน มีการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้ทราบ

ด้านระบบการผลิต มีการประชุมวางแผนการผลิต และการเก็บผักเพื่อให้ทันการรับผักจากโลตัสทุกสัปดาห์ ส่วนใหญ่จะปลูกผักปลอดภัย มีผักคะน้า ผักกวางตุ้งใบ ผักกาดหอม ผักชีไทย ผักบุ้งจีน ค่าใช้จ่ายในการปลูกค่า จะเป็นค่าเช่ารถพรวนดิน ค่าเมล็ดพันธ์ ค่าปุ๋ย และบันทึกการขายรายบัญชีในสมุดบัญชีรายจ่ายเงิน

ด้านการรับเงิน สมาชิกเมื่อส่งผักที่ปลูกให้ โครงการเพื่อขายให้ห้างสรรพสินค้าโลตัส มารับสมาชิกจะได้รับค่าผัก 10-15 วัน เนื่องจากโครงการจะต้องรอให้ห้างสรรพสินค้าโลตัสโอนเงินเข้าบัญชีของโครงการ 10-15 วัน และโครงการก็จะถอนเงินเพื่อนำเงินสดมาจ่ายให้สมาชิกที่นำผักมาส่งตามที่ได้ทำรายงานไว้ และบันทึกเมื่อได้รับเงินสดในสมุดบัญชีรายรับ

ด้านการจ่ายเงิน สมาชิกส่วนใหญ่จะซื้อเมล็ดผัก ซื้อปุ๋ย และเช่ารถพรวนดินกับโครงการและจ่ายเงินให้โครงการทั้งเงินสดและเงินเชื่อเนื่องจากอาจรอค่าผักที่จะได้ในรอบที่ขายก่อนค่อยชำระส่วนโครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จะจ่ายเงินค่าผักให้สมาชิกเมื่อโลตัสโอนเงินเข้าบัญชีโครงการ แต่สมาชิกจะจ่ายเงินสดเมื่อมาซื้อเมล็ดผัก ปุ๋ยและอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ และบันทึกการขายรายบัญชีในสมุดบัญชีรายจ่ายเงิน

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า โครงการผักบ้านโนนเขว ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระบบบัญชีที่ยังไม่ชัดเจน ยังขาดกระบวนการในระบบการขายเป็นเงินสด ระบบการขายแบบเงินเชื่อ เห็นได้ว่าการขายยังมีการชำระเงินหลังจากการส่งสินค้าให้ลูกค้า และยังไม่ได้รับเอกสารหลักฐานในการขายแบบยังไม่ได้รับชำระเงินจากลูกค้า ส่วนการขายสินค้าเป็นเงินสดยังขาด

เอกสารที่ชัดเจนในการเป็นหลักฐานการชำระเงินจากลูกค้าเมื่อได้รับเงินทันที ยังไม่มีการบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีของโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระบบการซื้อเป็นเงินสดและเงินเชื่อยังไม่มีเอกสารการซื้อเพื่อเป็นหลักฐานการซื้อเมล็ดฝัก อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาไว้จำหน่ายในโครงการมีเพียงการบันทึกความจำ แต่ยังไม่มีการบันทึกบัญชีตามหลักการบัญชีคู่พร้อมด้วยระบบจ่ายเงิน และระบบการจ่ายมีเพียงการจดบันทึกการรับเงินและจ่ายเงิน เพื่อนำไปลงในระบบคอมพิวเตอร์ของโครงการตามที่ สำนักงานตรวจสอบบัญชีสหกรณ์แนะนำ

พัฒนาระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับโครงการฝักบ้านโนนเขวาตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาาระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ระบบบัญชีด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมในโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดและให้ประธาน รองประธาน กรรมการ สมาชิกในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการออกแบบระบบบัญชีโดยมีการรวบรวมข้อมูลด้านการซื้อ การขาย การรับเงิน การจ่ายเงิน การรวบรวมเอกสาร การจัดทำบัญชี และการรายงานผลการดำเนินงานจนผนวกการร่วมกันวางระบบออกมาได้ 4 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบบัญชีซื้อ 2) ระบบบัญชีขาย 3) ระบบบัญชีรับเงิน และ 4) ระบบบัญชีจ่ายเงิน โดยทำการออกแบบผังบัญชี เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้อง สมุดบัญชีที่ใช้งบการเงินที่จำเป็นจะต้องมีการสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานฐานะทางการเงินที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนและตัดสินใจให้กับผู้บริหาร รวมไปถึงมีการควบคุมภายในจากระบบบัญชีของโครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ให้คณะกรรมการช่วยกันออกแบบระบบบัญชี โดยผู้วิจัยตั้งหัวข้อ และนำเสนอหัวข้อที่สำคัญจะต้องให้จัดทำบัญชีตามมาตรฐานบัญชี ของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยนำมาทำเป็นผังทางเดินเอกสารทั้ง 4 ระบบได้ดังนี้

1. ระบบบัญชีซื้อ

1.1 สมาชิกนำฝักมาส่งให้โครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สมาชิกกรอกใบส่งสินค้า

1.2 แผนกรับฝัก รับใบส่งสินค้าต้นฉบับ และซั้งฝักออกใบรับสินค้า 3 ฉบับ

ต้นฉบับ ส่งให้กับสมาชิกที่นำฝักมาส่ง

สำเนาฉบับ 1 เก็บเข้าแฟ้ม

สำเนาฉบับ 2 ส่งให้แผนกบัญชี เพื่อคำนวณราคาตามใบรับสินค้า

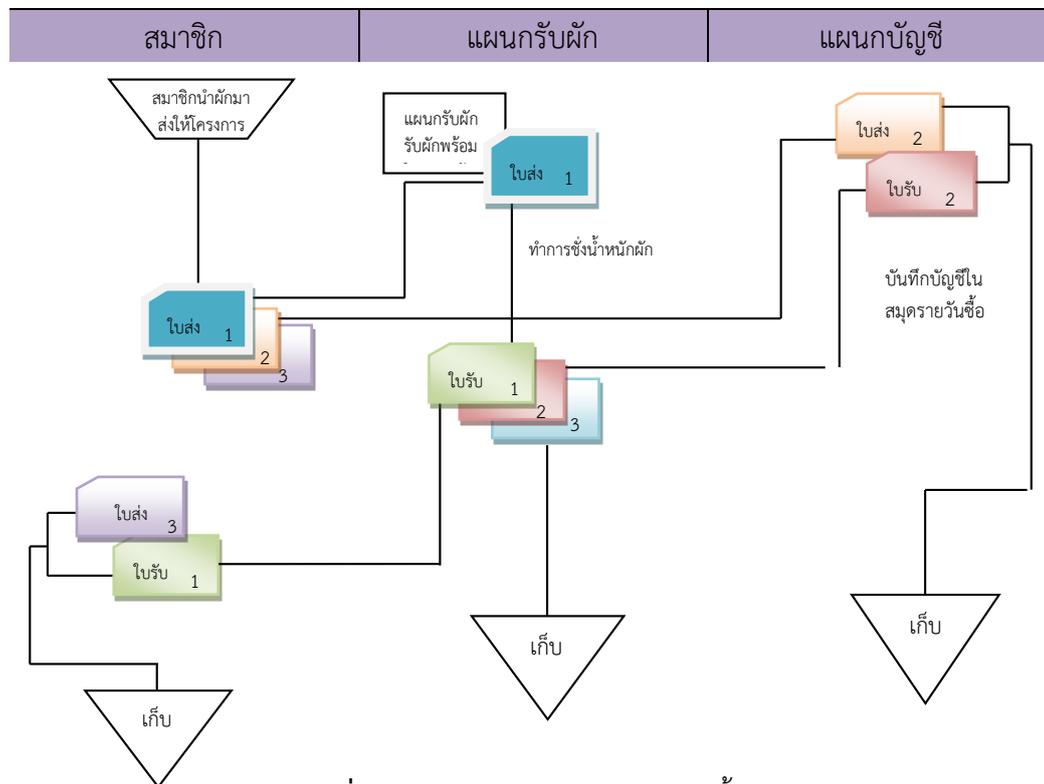
1.3 แผนกบัญชีรับใบรับสินค้าจากแผนกรับสินค้า คำนวณราคาที่จะต้องชำระให้สมาชิก เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบยอดตรงกันและกรอกใบวางบิลให้กับโครงการรับใบวางบิลแล้วบันทึกบัญชีในสมุดรายวันซื้อและเก็บเข้าแฟ้ม

1.4 การควบคุมภายในของระบบบัญชีซื้อ

1.4.1 มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

1.4.2 สมาชิกที่นำฝักมาส่งให้โครงการฝักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีหลักฐานในการตรวจสอบจำนวนฝักกับรายได้ที่จะได้รับจากการส่งฝักที่นำมาขาย เมื่อได้รับเงินสามารถตรวจสอบเงินที่ได้รับกับราคาฝักที่ตรงกับหลักฐาน (ใบส่งสินค้า)

1.4.3 แผนกรับฝากทำการซึ่งจำนวนฝาก และไม่ได้คำนวณราคาของฝากซึ่งผู้ตรวจสอบจะเป็นแผนกบัญชี

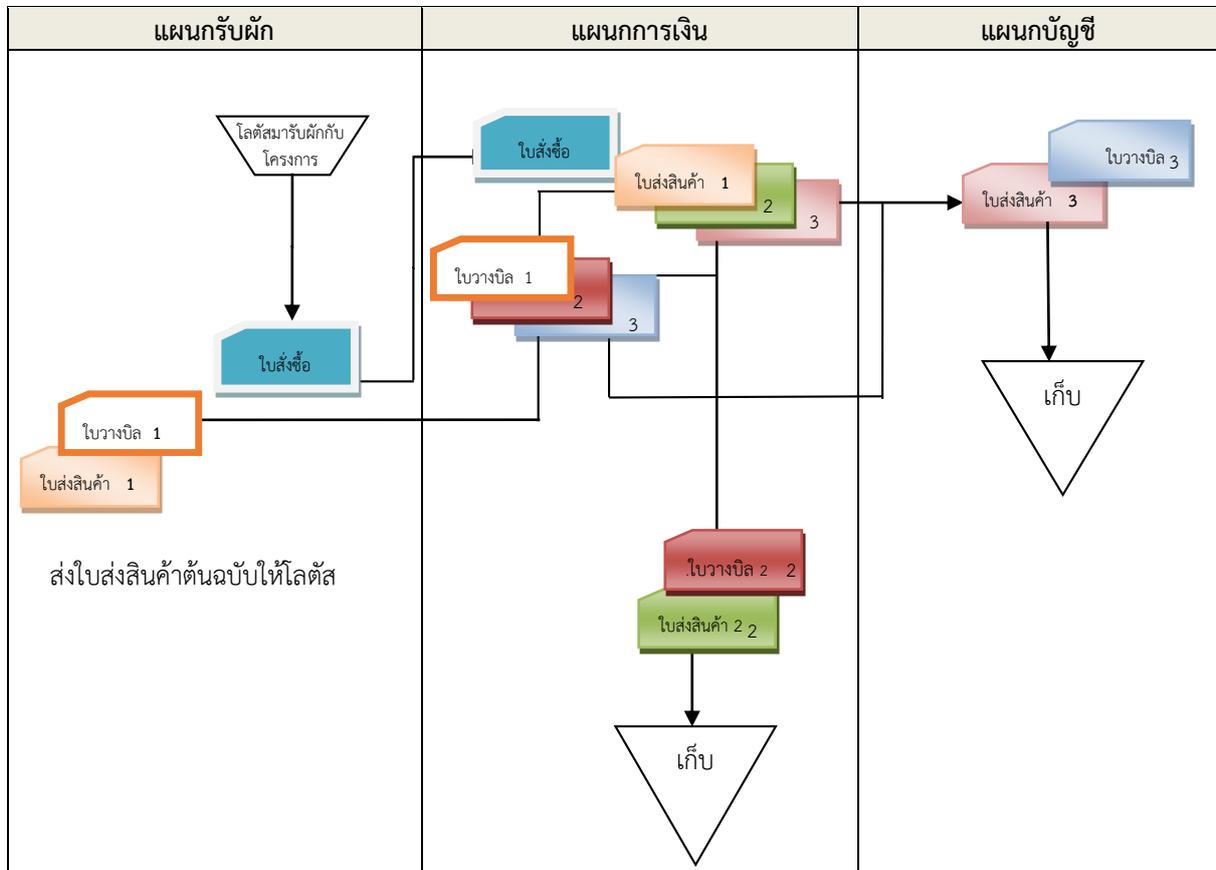
ภาพที่ 3 ผังทางเดินเอกสารระบบบัญชีชื่อ

2. ระบบบัญชีขาย

- 2.1 แผนกรับฝาก เมื่อโลตัสมารับฝากแผนกรับฝาก จัดฝากตามใบสั่งซื้อจัดฝากให้เรียบร้อย
- 2.2 แผนกการเงิน รับใบสั่งซื้อจากแผนกรับฝาก และจัดทำใบส่งของ จำนวน 3 ฉบับ พร้อมใบวางบิลจำนวน 3 ฉบับ
 - 2.2.1 ใบส่งของ จำนวน 3 ฉบับ
 - ต้นฉบับให้ลูกค้า (โลตัส)
 - สำเนาฉบับที่ 1 ส่งไปให้แผนกบัญชี
 - สำเนาฉบับที่ 2 เก็บไว้เองที่แผนกการเงิน
 - 2.2.2 ใบวางบิล จำนวน 3 ฉบับ
 - ต้นฉบับให้ลูกค้า (โลตัส)
 - สำเนาฉบับที่ 1 ส่งไปให้แผนกบัญชี
 - สำเนาฉบับที่ 2 เก็บไว้เองที่แผนกการเงิน
- 2.3 การควบคุมภายในของระบบบัญชีขาย
 - 2.3.1 มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

2.3.2 มีการตรวจสอบความถูกต้องในการขายสินค้าโดยแผนกรับฝากตรวจนับฝากให้ตรงตามใบสั่งซื้อของโลตัส ลดความผิดพลาดในการส่งสินค้า

2.3.3 มีระบบการส่งสินค้าที่ชัดเจนทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรับเงินน้อยลง

ภาพที่ 4 ผังทางเดินเอกสารระบบบัญชีขาย

3. ระบบบัญชีรับเงิน (จากโลตัส)

3.1 โลตัสเมื่อได้รับสินค้า (ฝาก) ตามคำสั่งซื้อ อีกประมาณ 7 วัน จะนำเงินมาชำระตามใบวางบิลให้กับโครงการฝากบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.2 แผนกการเงิน ได้รับเงินจากโลตัสตามใบวางบิล ออกใบเสร็จรับเงิน จำนวน 3 ฉบับ ต้นฉบับส่งให้ลูกค้า (โลตัส)

สำเนาฉบับที่ 1 ส่งไปให้แผนกบัญชี

สำเนาฉบับที่ 2 เก็บไว้เองที่แผนกการเงิน

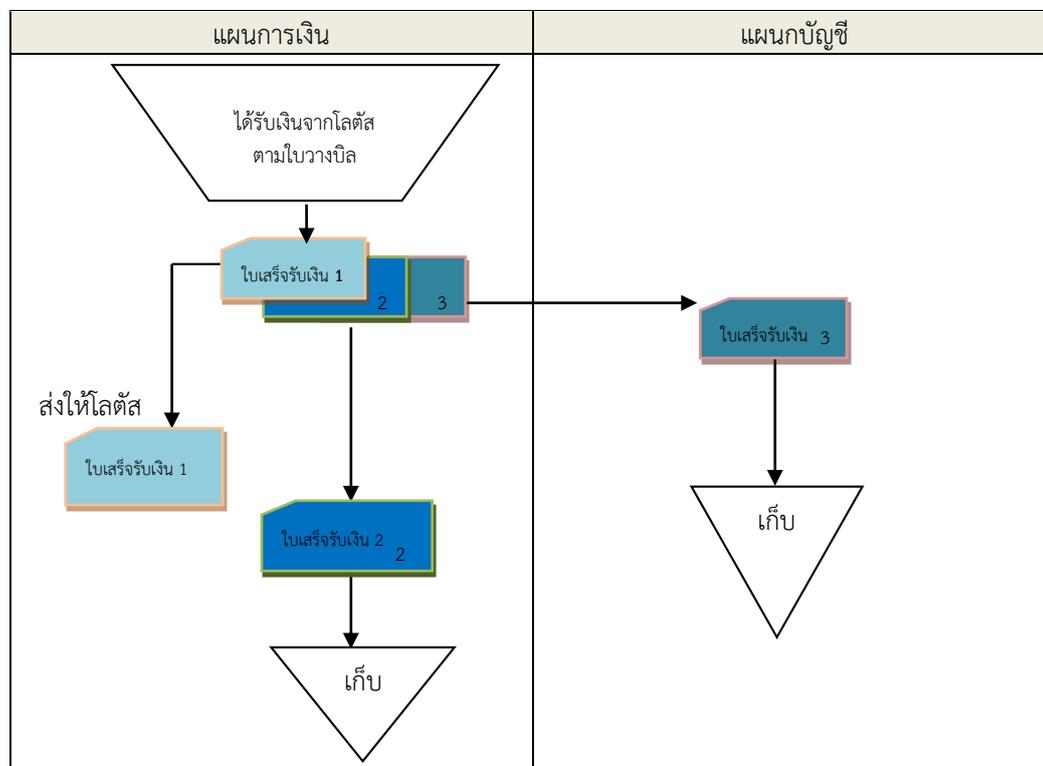
3.3 แผนกบัญชีรับใบเสร็จรับเงินจากแผนกการเงิน และบันทึกบัญชีในสมุดรายวันรับเงิน และเก็บเข้าแฟ้ม

3.4 การควบคุมภายในของระบบบัญชีรับเงิน

3.4.1 มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

3.4.2 รับชำระเงินตามใบวางบิลลดข้อผิดพลาดในการรับชำระเงิน

3.4.3 มีการตรวจสอบระหว่างกันสำหรับแผนกบัญชีกับแผนกการเงินซึ่งตรวจสอบจากเอกสารประกอบการรับเงินลดความเสี่ยงจากการเกิดการทุจริต

ภาพที่ 5 ผังทางเดินเอกสารระบบบัญชีรับเงิน (จากโลตัส)

4. ระบบบัญชีจ่ายเงิน

การจ่ายเงินเป็นการจ่ายชำระหนี้ ให้กับสมาชิกที่นำผักมาส่งให้โครงการผักบ้านโนนเขวาสืบต่อดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

4.1 แผนกการเงิน ตรวจสอบเอกสารประกอบการจ่ายเงิน จัดเตรียมรหัสเลขที่บัญชีหรือเงินสดที่จะจ่ายให้ผู้รับเงินและใบสำคัญจ่าย 3 ฉบับ เพื่อเสนอให้ประธานเพื่อลงนามจ่ายเงิน

ต้นฉบับ ส่งให้กับสมาชิกผู้รับเงิน

สำเนาฉบับที่ 1 เก็บไว้เอง

สำเนาฉบับที่ 2 ส่งให้กับแผนกบัญชี

ให้สมาชิกลงนามรับเงินในใบสำคัญจ่ายให้กับโครงการผักบ้านโนนเขวาสืบต่อดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โอนเงินหรือจ่ายเงินสดให้กับสมาชิก

4.2 แผนกบัญชี ตรวจสอบเอกสารประกอบการจ่ายเงิน บันทึกบัญชีในสมุดรายวันจ่ายเงิน

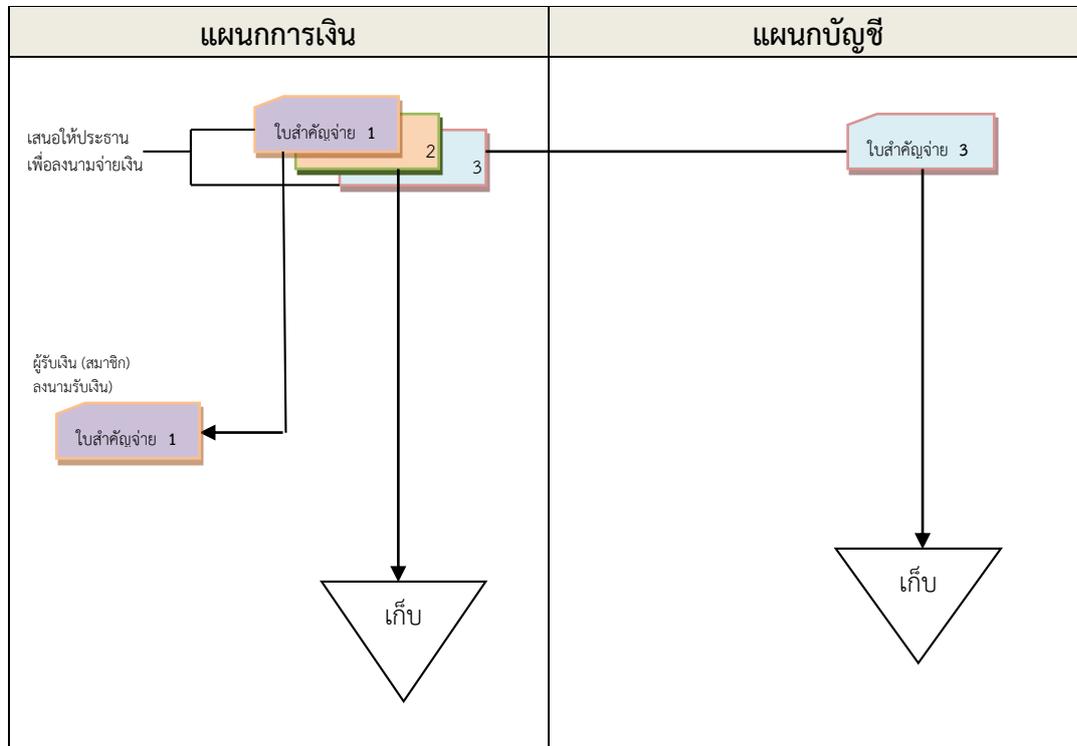
4.3 การควบคุมภายในของระบบบัญชีรับเงิน

3.4.1 มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

3.4.2 จ่ายชำระเงินตามใบวางบิลลดข้อผิดพลาดในการจ่ายชำระเงิน

3.4.3 มีการตรวจสอบระหว่างกันสำหรับแผนกบัญชีกับแผนกการเงินซึ่งตรวจสอบ

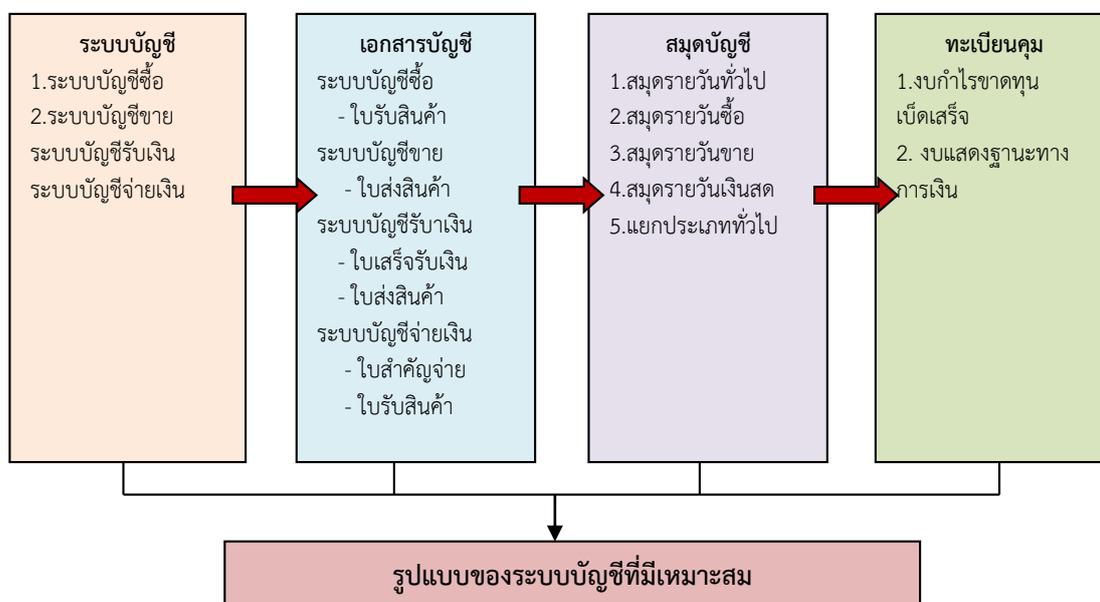
จากเอกสารประกอบการจ่ายเงินลดความเสี่ยงจากการเกิดการทุจริต

ภาพที่ 6 ผังทางเดินเอกสารระบบบัญชีจ่ายเงิน

ประเมินผลระบบบัญชีที่พัฒนาเพื่อใช้ในโครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อนำระบบบัญชีที่ได้ร่วมกันพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของกรรมการผู้ปฏิบัติงานโครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มาใช้จริงใช้เวลาในการทดลอง 1 เดือน พบว่า โครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สามารถนำระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกันมาใช้ปฏิบัติภายในกลุ่มกรรมการผู้ปฏิบัติงานของโครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ยังต้องทำความเข้าใจในขั้นตอนของเอกสารสำคัญของแต่ละแผนก เมื่อมีความเข้าใจในระบบแล้วทำให้โครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระบบการทำงานที่ชัดเจนมีเอกสารสำคัญทางการบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ทราบถึงระบบทางเดินเอกสาร มีผังบัญชีที่สามารถบอกรหัสกับรายการบัญชี ทำให้นำไปบันทึกและค้นหาในระบบคอมพิวเตอร์ได้ง่ายขึ้น มีการบันทึกบัญชี ที่มีความน่าเชื่อถือ บันทึกรายการได้ครบทุกรายการ เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ ทันเวลา มีรายงานทางการเงินที่มีรูปแบบมาตรฐานที่แสดงฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน ทำให้โครงการพักบ้านโนนเขวาทำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สามารถนำผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงิน ที่ได้จากรายงานทางการเงินมา

ใช้ในการวางแผนตัดสินใจในการบริหารงานต่อไป ที่สำคัญสามารถใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ได้เป็นอย่างดี เมื่อมีการสอบถามความพึงพอใจสรุปผลได้ดังนี้

ภาพที่ 7 รูปแบบของระบบบัญชีที่มีความเป็นเหมาะสม

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการบัญชีที่มีต่อระบบบัญชีโครงการพักบ้านโนนเขวาท่าบลดอนหัน อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น

ความพึงพอใจต่อระบบบัญชี	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านระบบบัญชี	4.62	0.35	มากที่สุด
2. ด้านเอกสารทางการบัญชี	4.65	0.34	มากที่สุด
3. ด้านสมุดบัญชี	4.71	0.44	มากที่สุด
4. ด้านรูปแบบงบบการเงิน	4.66	0.42	มากที่สุด
รวม	4.66	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการบัญชีที่มีต่อระบบบัญชีโครงการพักบ้านโนนเขวาท่าบลดอนหัน อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีความพึงพอใจต่อระบบบัญชีระบบบัญชีโครงการพักบ้านโนนเขวาท่าบลดอนหัน อำเภอมือเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, $SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านสมุดบัญชี ($\bar{x} = 4.71$, $SD = 0.44$) ด้านรูปแบบงบบการเงิน ($\bar{x} = 4.66$, $SD = 0.42$) ด้านเอกสารทางการบัญชี ($\bar{x} = 4.65$, $SD = 0.34$) และด้านระบบบัญชี ($\bar{x} = 4.62$, $SD = 0.35$)

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการมีส่วนร่วมการทำบัญชีของสมาชิกโครงการผักบ้านโนน เขวาตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อพัฒนาระบบบัญชีที่มีความเหมาะสมกับโครงการผักบ้านโนนเขวาตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อประเมินผลระบบบัญชีที่พัฒนาเพื่อใช้ในโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 1 โครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีระบบบัญชีที่ยังไม่ชัดเจน ยังขาดกระบวนการในระบบการขายเป็นเงินสดและเงินเชื่อ ระบบการซื้อเป็นเงินสดและเงินเชื่อ พร้อมด้วยระบบการรับเงิน และระบบจ่ายเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาทีณี ศรีมหา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำ บัญชีของกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) ไม่มีการเอกสาร หลักฐานที่ใช้ประกอบการบันทึกบัญชี หรือมีแต่ไม่ครบถ้วน อีกทั้งมีความยุ่งยากในการเตรียม แบบฟอร์มทางบัญชีและสมุดบัญชีที่ต้องใช้งาน 2) เกษตรกรไม่กล้าบันทึกบัญชีจริงในสมุด เพราะกลัวข้อมูลผิดพลาด จึงทำให้การบันทึกบัญชีช้าซ้อนหรือลืมนบันทึกบัญชี 3) การบันทึกบัญชีตามความสะดวกและความเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์เงินสด ในการบันทึกบัญชี 4) การบันทึกบัญชีล่าช้า ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่สามารถตอบสนองความต้องการใช้ข้อมูล เพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการกองทุนได้ 5) ไม่มีระบบติดตามหรือตรวจสอบ การต่ออายุของลูกหนี้ที่เกิดขึ้นจากลูกหนี้ที่กู้ยืมเงินกองทุนไปและ 6) เกษตรกรที่เคยไปอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ เมื่อจะลงมือปฏิบัติจริงก็ไม่สามารถจัดทำบัญชีได้ ต้องขอความช่วยเหลือจากครูบัญชีอาสา และชิตชนก มากเชื้อ และชฎามาศ แก้วสุกใส (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านดอนคัน ตำบลคูขุด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้ปฏิบัติของกลุ่มออมทรัพย์ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ ใช้การจดบันทึกข้อมูลอย่างง่าย เน้นการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ทราบถึงยอดเงินสดคงเหลือ และกำไรขาดทุนเพียงเท่านั้น รูปแบบของสมุดบัญชีและทะเบียนคุมไม่ครอบคลุมสำหรับ การจดบันทึกข้อมูล ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีไม่เพียงพอต่อการจัดทำงบการเงิน

ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยมีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากสมาชิกให้มีส่วนร่วม โดยมีการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นและให้ประธาน รองประธาน กรรมการ สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการออกแบบระบบบัญชีโดยมีการรวบรวมข้อมูลด้านการซื้อ การขาย การรับเงิน การจ่ายเงิน การรวบรวมเอกสาร การจัดทำบัญชี และการรายงานผลการดำเนินงาน จนผนวกการร่วมกันวางระบบออกมาได้ 4 ระบบ ดังนี้ 1) ระบบบัญชีซื้อ 2) ระบบบัญชีขาย 3) ระบบบัญชีรับเงิน และ 4) ระบบบัญชีจ่ายเงิน โดยทำการออกแบบผังบัญชี เอกสารประกอบการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้อง สมุดบัญชีที่ใช้งบการเงินที่จำเป็นจะต้องมีการสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานฐานะทางการเงินที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนและตัดสินใจให้กับผู้บริหาร รวมไปถึงมีการควบคุมภายในจากระบบบัญชีของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน เกตรา (2562) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื้ออก บ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระบบบัญชีที่กลุ่มอาชีพทอเสื้ออกใช้อยู่เป็นการจัดทำบัญชีแบบง่าย มีการจดบันทึกรายรับ

รายจ่ายและการแบ่งผลกำไร ลงในสมุดทั่วไป การจัดเก็บเอกสารไม่มีการแยกรายการบัญชีตามหมวดหมู่ธุรกรรม กระบวนการบัญชีไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป จากกระบวนการวิจัยมีการพัฒนาระบบบัญชีที่มีมาตรฐาน แบ่งเป็น 5 ระบบ ได้แก่ ระบบการรับเงิน สนับสนุน ระบบการสั่งซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ ระบบการจ่ายวัตถุดิบและอุปกรณ์ในการผลิต ระบบการรับผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากสมาชิกกลุ่ม และระบบการจัดจำหน่ายและการรับชำระเงินสด

ผลตามวัตถุประสงค์ที่ 3 สามารถนำระบบบัญชีที่พัฒนาร่วมกันมาใช้ปฏิบัติภายในกลุ่ม ทำให้มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจนมีเอกสารสำคัญทางการบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ทราบถึงระบบทางเดินเอกสาร มีผังบัญชีที่สามารถบอกรหัสกับรายการบัญชี ทำให้นำไปบันทึกและค้นหาในระบบคอมพิวเตอร์ได้ง่ายขึ้น มีการบันทึกบัญชีที่มีความน่าเชื่อถือ บันทึกรายการได้ครบทุกรายการ เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ทันเวลา มีรายงานทางการเงินที่มีรูปแบบมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้านการบัญชีที่มีต่อระบบบัญชีโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีความพึงพอใจต่อระบบบัญชีระบบบัญชีโครงการผักบ้านโนนเขวา ตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.39) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจฉิณี วรโยธา (2561) ได้ศึกษา การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ่ายพื้นเมืองบ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ระบบบัญชีที่เหมาะสมเพื่อใช้การบริหาร ควรมีรูปแบบสมุดบัญชีตามเกณฑ์เงินสด รวมทั้งหมด 7 เล่ม ประกอบด้วย สมุดบัญชีเงินสดรับ สมุดบัญชีเงินสดจ่าย สมุดงานระหว่างทำ สมุดคุมสินค้า สมุดคุมวัตถุดิบ สมุดต้นทุนการผลิต และสมุดรายได้และค่าใช้จ่าย และระดับความเห็นต่อการพัฒนาระบบบัญชีพัฒนาร่วมกัน พบว่า ระบบบัญชีมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = 0.49) โดยสมาชิกกลุ่มให้การพัฒนาระบบบัญชีที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมกับกลุ่ม ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างแท้จริง ทำให้สามารถรู้กำไร ซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้สมาชิกในกลุ่มได้ และ นันทวัฒน์ ปัญญาศรนากรณ์ (2562) วิสาหกิจชุมชนฯ ได้ดำเนินงานเพื่อหารายได้ให้กับเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ในอดีตที่ผ่านมาได้มีการบันทึกบัญชีตามความเข้าใจของสมาชิก โดยมิได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เอกสารอ้างอิงในการลงบัญชีไม่ครบ นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเพียงรายรับรายจ่ายของเงินสดเท่านั้น ไม่มีระบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม 2) ระบบบัญชีที่เหมาะสมประกอบด้วย 9 เล่ม ได้แก่ สมุดบัญชีรายได้ สมุดบัญชีค่าใช้จ่าย สมุดบัญชีคุมลูกหนี้ สมุดบัญชีคุมเจ้าหนี้ สมุดบัญชีเงินสดรับ-จ่าย สมุดบัญชีกระทบยอดเงินฝากธนาคาร สมุดบัญชีคุมสินทรัพย์ สมุดบัญชีคุมสินค้า สมุดบัญชีคุมผู้ถือหุ้นยลงทุน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า การพัฒนาระบบบัญชีเห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมกับการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.54)

ข้อเสนอแนะ

ควรใช้ระยะเวลาประมาณ 1-2 ไตรมาสในการทดลองใช้ระบบบัญชีก่อนการประเมินผลระบบบัญชีที่พัฒนาเพื่อใช้ในโครงการผักบ้านโนนเขวาตำบลดอนหัน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นได้มีการระบบบัญชีที่เหมาะสมและมีระบบการทำงานที่ชัดเจน เอกสารสำคัญทางการบัญชี เพื่อเป็นหลักฐานในการบันทึกบัญชี ทราบถึงระบบทางเดินเอกสาร มีผังบัญชีที่สามารถบอกรหัสบัญชีและผังบัญชี มีการ

บันทึกบัญชี ที่มีความน่าเชื่อถือบันทึกรายการได้ครบทุกรายการ เชื่อถือได้ ตรวจสอบได้ ทันเวลา มีรายงานทางการเงินที่มีรูปแบบมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- ชิตชนก มากเชื้อ และ ชฎามาศ แก้วสุกใส. (2563). การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์หมู่บ้านดอนคั่น ตำบลคูซูด อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**, 2(5), 89-100.
- ดวงเดือน เกตรา. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีกลุ่มอาชีพทอเสื่อกกบ้านเหล่าไพรงาม ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 35(1), .
- นันทวัฒน์ ปัญญาศรนากรณ. (2562). การพัฒนาระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง ตำบลห้วยม่วง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 11(3), 72-112.
- รัตน์ชนก พรหมณศิริ. (2555). **การวางระบบบัญชี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. พิษณุโลก มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- วาทีณี ศรีมหา. (2558). การพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีแบบมีส่วนร่วมของกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 7(13), 28-31.
- วิไล วีรปริย และจงจิตต์ หลีกภัย. (2551). **ระบบบัญชี**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเดช โรจน์ศิริเสถียร และคณะ. (2549), **Accounting System Design**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ เพรส.
- สรินยา สุภัทรานนท์. (2557). ระบบบัญชี: การบูรณาการการเรียนและบริการวิชาการเพื่อพัฒนาระบบบัญชี กรณีศึกษากลุ่มอาชีพ. ใน **การประชุมวิชาการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 52**, หน้า 133-140. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุขุม โปธิสวัสดิ์. (2549). **การวางระบบบัญชี**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- สุขเกษม ลางกุลเสน. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการนำระบบบัญชีมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มร้านค้าชุมชน ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สัจวัฒน์ วรโยธา. (2561). การพัฒนาระบบบัญชีในการบริหารเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของกลุ่มเย็บผ้าฝ่ายพื้นเมือง บ้านกกไถ ตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. **วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม**, 8(2), 81-89.